

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ТА АДАПТАЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ДО УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ КРИЗИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Доповідь підкреслює необхідність для компаній переглянути свій підхід до енергоменеджменту, узгодивши його з комплексною стратегією, яка враховує екологічні проблеми та оперативно реагує на появу нових технологій. Пропонується адаптувати ідеї Е. Вінстона, Д. Фавалоро та Т. Хілі щодо інтеграції енергетичних стратегій, до конкретного економічного, регуляторного та геополітичного контексту України. Запропонована комплексна модель інтеграції енергетичної стратегії. Такий підхід ґрунтується на ретельній енергетичній оцінці, оптимізації діяльності, динамічному плануванні дій, винагороді співробітників, орієнтованій на сталий розвиток, стратегічній енергетичній інтеграції та координації енергоефективності.

Ключові слова: енергетичний менеджмент, сталий розвиток, екологічна стійкість, стратегічна енергетична інтеграція.

Abstract

This study underscores the imperative for companies to recalibrate their approach to energy management, aligning it with a comprehensive strategy that addresses environmental concerns and responds adeptly to emerging technologies. We propose to adapt the ideas of E. Winston, D. Favaloro, and T. Healy on the integration of energy strategies to the specific economic, regulatory, and geopolitical context of Ukraine. Proposed comprehensive model for energy strategy integration. The approach emphasizes a thorough energy assessment, performance optimization, dynamic action planning, sustainability-focused employee rewards, strategic energy integration, and efficiency coordination.

Keywords: Energy Management, Sustainable Development, Environmental Sustainability, Strategic Energy Integration.

В сьогодишніх реаліях, енергетична галузь України знаходиться в кризових умовах, особливо коли в енергетичній галузі сегмент країни, що відповідає за виробництво та передачу електроенергії, стикається зі значними викликами через російську агресію. російська федерація продовжує здійснювати цілеспрямовані та масштабні напади на об'єкти, що мають вирішальне значення для виробництва, передачі та розподілу електроенергії. Триваючі бойові дії та навмисні обстріли з боку російських військ завдали серйозної шкоди інфраструктурі, життєво важливої для передачі та розподілу електроенергії, включаючи лінії електропередач, підстанції та пов'язані з ними компоненти.

Цей руйнівний вплив підкреслює значне пошкодження та вихід з ладу критично важливої енергетичної інфраструктури через військові дії. Такий стан енергетичного сектору вимагає від підприємств побудови ефективної енергетичної стратегії у першу чергу для адаптації до важких економічних, політичних умов та гнучкості бізнесу з метою подолання ризиків, що є актуальним.

В роботі Е. Вінстона, Д. Фавалоро та Т. Хілі запропоновано напрямки інтеграції енергетичної стратегії до діяльності українських компаній та описано переваги її застосування [1]. Ці ідеї нами пропонується адаптувати з урахуванням реалій і потреб українського бізнесу. Комплексний огляд доопрацьованих кроків з обґрунтування модернізації до пропозицій Е. Вінстоном, Д. Фавалоро та Т. Хілі забезпечить українським підприємствам легку побудову та інтеграцію їхніх енергетичних стратегій за сучасних умов. Дані кроки підкреслюють важливість прозорості, гнучкості та залучення працівників, а також інтеграції показників сталого розвитку в різні аспекти бізнес-операцій. Акцент на нових технологіях та співпраці з постачальниками відображає мінливий ландшафт сучасних бізнес-практик.

З приводу залучення відновлюваних джерел енергії до енергетичної стратегії підприємства, українським підприємствам варто керуватися тенденціями та розвитком альтернативних джерел на вітчизняному ринку, і долучати їх до своїх енергетичних стратегій. Так, згідно статистики, підготовленої за результатами моніторингу Держенергоефективності, станом на кінець I півріччя 2021 року в Україні було введено 9225 МВт потужностей, які продукують електроенергію з відновлюваних джерел [2].

З результатів моніторингу Держенергоефективності можна зробити висновок, що наразі найстабільнішими є сонячна енергетика, яка спроможна певною мірою зменшити залежність від традиційних джерел енергії та відповідно послабити вплив на навколишнє середовище. Впровадження сонячних електростанцій у комерційному секторі пропонує суттєві переваги для українського бізнесу:

- 1) Встановлення сонячних електростанцій на підприємстві допоможе суттєво зменшити витрати на електроенергію, що в свою чергу підвищить рентабельність продукції
- 2) Сонячні електростанції з акумуляванням забезпечать енергонезалежність найважливіших вузлів підприємства, що є особливо актуальним під час війни
- 3) Комерційні сонячні електростанції можуть слугувати додатковим джерелом доходу для бізнесу.

Підприємці, які інвестують у сонячні електростанції, культивують креативність та інноваційний підхід, інтегруючи зелені технології в різні аспекти свого бізнесу. Це не лише сприяє створенню екологічно свідомого підприємства, але й розширює можливості для зростання та розвитку, й що особливо важливо за нинішніх умов у країні, це дає певну енергонезалежність підприємствам.

Доцільно коригувати енергетичну стратегію підприємства на кожному з етапів з урахуванням нових можливостей урядових проектів. Так, наприклад, після вступу в дію положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України», учасники діючих на території громади індустріальних парків можуть отримувати електроенергію для потреб власних виробництв від оператора малої системи розподілу (МРС) [3]. Досить важливим у цьому випадку є те, що оператор малої системи розподілу не братиме плату за приєднання до електричних мереж. Наразі вже є оператор МСР, який візьме на себе інвестиційні зобов'язання з фінансування комплексу робіт з будівництва та введення в експлуатацію об'єкта інженерної інфраструктури (електрозабезпечення) для забезпечення належних умов для забезпечення функціонування індустріальних парків та здійснення учасниками парків господарської діяльності.

Таким чином, застосування енергетичної стратегії для українських компаній передбачає врахування специфічного економічного, регуляторного та геополітичного контексту України:

1. Комплексна енергетична оцінка - оцінка внутрішніх та зовнішніх енергетичних впливів, витрат та можливостей відновлюваної енергетики; дослідження викиди вуглецю, включаючи внесок постачальників, та узгодження стратегії з очікуваннями зацікавлених сторін.
2. Оптимізація діяльності та бенчмаркінг – впровадження енергетичних бенчмарків, встановлення щорічних цілей зі скорочення викидів та порівняння результатів із галузевими стандартами; вимірювання вуглецевої інтенсивності для забезпечення стійкості ринку та інтеграції відновлюваної енергетики, зокрема сонячної.
3. Динамічне планування дій - встановлення цілей, узгоджених з науковими рекомендаціями, та забезпечення міжфункціонального узгодження; забезпечення гнучкості до ринкових та регуляторних змін за допомогою прозорості, підзвітності та залучення працівників.
4. Винагорода працівників з фокусом на сталий розвиток - інтеграція питання сталого розвитку в програми стимулювання та компенсації; виховання культури сталого розвитку та інновацій серед працівників.
5. Стратегічна енергетична інтеграція - включення енергетики в управління ризиками та планування безперервності бізнесу; надання пріоритету інвестиціям в енергетику та скороченню викидів вуглецю при розподілі капіталу; використання новітніх технологій для розробки сталих енергетичних рішень.
6. Координація ефективності - впровадження стратегії закупівель з урахуванням пікового попиту; вивчення можливостей зберігання енергії для забезпечення гнучкості та стійкості; співпраця з постачальниками для забезпечення сталого постачання та досягнення спільних екологічних цілей; використання аналітики даних для прийняття обґрунтованих рішень.

Такий підхід до побудови та інтеграції енергетичної стратегії підприємства ґрунтується на потребі українського бізнесу адаптуватися до динамічних ринкових і регуляторних змін, враховувати принципи сталого розвитку та ефективно залучати зацікавлені сторони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Winston A. Energy Strategy for the C-Suite / Andrew Winston, George Favaloro, Tim Healy // Harvard business review. – 2017. – Vol. 95, no. 1. – P. 138–146.

2. Публічний звіт голови держенергоефективності за 2021 рік [Електронний ресурс]. – [Б. м. : б. в.], 2022. – 16 с. – Режим доступу: https://saee.gov.ua/sites/default/files/Zvit_SAEЕ_2021.pdf (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.

3. Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та "зеленої" трансформації енергетичної системи України [Електронний ресурс] : Закон України від 30.06.2023 р. № 3220-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3220-20#Text> (дата звернення: 20.01.2024). – Назва з екрана.

Ганчук Михайло Дмитрович — аспірант Кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, група 073, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: ganchuk.mykhailo073@gmail.com

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юрївна — доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Ganchuk Mykhailo D. — postgraduate student at the Department of Finance and Innovation Management, group 073, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ganchuk.mykhailo073@gmail.com

Scientific supervisor: Yepifanova Iryna Yu. — doctor of economics, professor, vice-rector for scientific work, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.